

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks kehtestasid Vabariigi Valitsus ja eriolukorra juht eriolukorra meetmed, mille eesmärk oli tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 epideemilist levikut. Vabariigi Valitsuse kehtestatud eriolukord lõppes 17. mail 2020. a.

Eriolukorra lõppedes kehtestas Vabariigi Valitsus liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*).

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel, arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ning lõiget 8.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud. Piirangute eesmärk on vähendada isikutevahelisi kontakte ning vältida suuremate hulkade inimeste koosviibimist ja seeläbi viiruse levimist. Korralduses ette nähtud piirangud on vajalikud, kuna koroonaviiruse SARS-CoV-2 levik Eestis on kiiresti tõusnud lisaks Harjumaale ja Ida-Virumaale ka teistes Eesti piirkondades. Näiteks kahe nädalaga on Tartumaal haigestumus 100 000 inimese kohta kasvanud kolm korda, olles 3. detsembri 2020.a seisuga 309,2.

Kui septembris-oktoobris levis haigus rohkem nooremaeliste hulgas, siis nende kaudu on nakkus kandnud ka vanemaeliste hulka. Viimasest tulenevalt on hüppeliselt tõusnud haiglaravi vajavate isikute hulk ning COVID-19-st tingitud surmade hulk. Novembris registreeriti Eestis 45 surma, neist ligi pooled ehk 24 registreeriti 48. nädalal. Võrreldes oktoobrikuuga (8 surma) on surmade arv tõusnud 462%.

Haigestumuse kasvu foonil on oluliselt suurenenud ka teadmata nakatumispaigaga nakatunute osakaal. Näiteks perioodil 23.-29. november jäi nakatumise paik tuvastamata ligi kolmandikul nakatunutel. Sellistel juhtudel arvatakse, et nakatumispaik võis olla ühistransport, poed, kinod, teatrid vms kohad, kus viibitakse koos paljude võõraste inimestega. See viitab viiruse ulatuslikule levikule, mida saab piirata vaid kontaktide minimeerimisega.

Seetõttu on nõuete kehtestamine tõhus ning proportsionaalne meede rahvatervise kaitseks. Põhjendused meetmete ja piirangute kehtestamise kohta on esitatud korralduses ja käesolevas seletuskirjas.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 sõnastatakse uuesti korralduse nr 282 punkt 9, mis reguleerib siseruumis asuvas kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis klientide viibimise tingimusi. Korralduse nr 282 punkti 9 lisatakse ka tingimused klientide liikumisele ja viibimisele teenuse osutajate juures (teenindussaalides), kuna seal on klientide teenindamisel sarnased tingimused kaupluse müügisaalis viibivate klientide teenindamisega. Ühesugused tingimused kehtivad edaspidi nii kaupluse kui ka näiteks juuksurisalongi kohta. Teenindussaalides kehtib lisaks nn 2+2 reegel ja maski kandmise kohustus juba tulenevalt Vabariigi Valitsuse 23. novembri 2020. a korraldusest nr 417, millega need piirangud kehtestati kõikides avalikes siseruumides viibimiseks. Käesoleva korraldusega lisatakse kohustus tagada kaupluse müügisaalis, teenuse osutaja teenindussaalides ning kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis ruumi täituvusnõue, milleks võib olla maksimaalselt 50%. Maksimaalse täituvuse nõuet arvestatakse nimetatud ruumide avalikuks kasutuseks oleva põrandapinna alusel, sh arvestatakse müügisaali, teenindussaali või üldkasutatava ruumi põrandapinda koos inventariga kaetud alaga. Lisaks kehtib eelnimetatud ruumides nn 2+2 nõue, mis kehtestati kaupluste müügisaalides ja kaubandusettevõtete üldkasutatavates ruumides Vabariigi Valitsuse 12. novembri 2020. a korraldusega nr 411. Seega tuleb edaspidi valdajal tagada kaupluse müügisaali, teenuse osutaja teenindussaali või kaubandusettevõtte üldkasutatava ruumi täituvus kogu aeg kuni 50% ulatuses ning selle 50% täituvuse raames ka nn 2+2 reegli järgimine. Lähtuvalt eeltoodust tuleb tagada iga isiku kohta vähemalt 4 m² ruumi ja vastavalt põrandapinnale näha ette maksimaalne müügisaalis, teenindussaalides või üldkasutatavas ruumis korraga viibida võivate isikute arv. Küllastajate maksimaalsest lubatavast arvust tuleks võimaluse korral teavitada küllastajaid kaupluse ukse kirjalikult. Teised senised tingimused jäävad kehtima.

Piirangu eesmärk on võimaldada ettevõtetel jätkata tegutsemist, ent senisest enam vähendada kauplustes ja kaubanduskeskustes selliste inimeste vahelisi kontakte, kes omavahel iga päev ei suhtle. Piirangu kehtestamisel on arvestatud ka sellega, et COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamiseks tuleb alanud jõuluajal vältida suurenenud ostuhoovi tõttu suure hulga klientide üheaegset viibimist kauplustes. Endiselt on lisaks nimetatud piirangutele vajalik viiruse leviku ennetamiseks ka muude meetmete, nt õhutamise tagamine.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 muudetakse korralduse nr 282 punkti 9¹, mis reguleerib toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalides klientide viibimise tingimusi. Muudatusega nähakse ette, et teenuse osutaja tagab, et toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalides võivad ajavahemikus kella 22.00 kuni 06.00 viibida isikud toidu kaasa ostmiseks või kuller- ja veoteenuse osutamiseks, teenuse osutamise koha omanik või tema esindaja, teenuse osutaja töötajad, selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalikud isikud (nt kauba transportijad) ja hädaabitööde tegemisega seotud isikud (näiteks elektrik, santehnik). Selle piirangu eesmärk on välistada kõrvaliste isikute (omanike ja töötajate sõbrad, tuttavad, samuti isikud, kes soovivad rentida ruumi erapeoks) viibimine toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalides pärast kl 22.00 kuni kella 06.00-ni.

Toitlustusettevõtetele, millele piirangud rakenduvad, on nt restoranid, kohvikud, baarid jms. Muudatusega vähendatakse toitlustusettevõtete lahtiolekuaega, kuna senised piirangud ei ole koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamisel oodatud mõju avaldanud. Kehtiva korra

kohaselt võivad kliendid viibida toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalis ajavahemikus kella 00.00 kuni 06.00.

Piirangu eesmärk on võimaldada ettevõtetel jätkata tegutsemist, kuid vältida inimeste koondumist õhtusel ajal siseruumides ja veelgi vähendada selliste inimeste vahelisi kontakte, kes üksteisega iga päev ei suhtle. Eriolukorra ajal ja pärast seda kehtis kuni 1. juulini 2020. a samalaadne piirang, mille kohaselt oli klientidel toitlustusettevõtetes keelatud viibida kella 22.00-st kuni sulgemiseni. Endiselt jäävad kehtima erandid, mille kohaselt klientide toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalides viibimise piirangut ei kohaldata rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal ning rahvusvahelise lennujaama julgestuspiirangu alal ja rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli väravaid asuvale müügikohale. Samuti ei rakendata piirangut tanklates. Viimased võivad olla avatud 24 tundi ööpäevas ning tegeleda muu hulgas toidu ja joogi müügiga. Piirangut ei rakendata tanklates tingimusel, et tankla siseruumides tagab valdaja, et toitu kohapeal ei tarbita. Korralduses ettenähtud teised senised tingimused jäävad samuti kehtima.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 3 muudetakse korralduse nr 282 punkti 10 alapunkti 3. Muudatuse kohaselt teenuse osutaja tagab, et meelelahutusteenuse osutamise kohas võivad ajavahemikus kella 22.00 kuni 06.00 viibida teenuse osutamise koha omanik või tema esindaja, teenuse osutaja töötajad, selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalikud isikud (nt kauba transportijad) ja hädaabitööde tegemisega seotud isikud (näiteks elektrik, santehnik). Selle piirangu eesmärk on välistada kõrvaliste isikute (nt omanike ja töötajate sõbrad, tuttavad, samuti isikud, kes soovivad rentida ruumi erapeoks) viibimine meelelahutuskohas pärast kl 22.00 kuni kella 06.00-ni.

Meelelahutusteenuse osutamise kohad on näiteks kontserdisaal, ööklubi, täiskasvanute klubi, kasiino, keegli, piljardi ja *bowling*'u mängukohad jms. Piirangu eesmärk on võimaldada ettevõtetel jätkata tegutsemist, kuid vältida inimeste koondumist õhtusel ajal siseruumides ja veelgi vähendada selliste inimeste vahelisi kontakte, kes üksteisega iga päev kokku ei puutu.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 4 täiendatakse korralduse nr 282 punkti 15 ja nähakse ette, et avaliku ürituse korraldaja peab tagama, et osalejad ei viibi ürituse toimumise kohas ajavahemikus kella 22.00 kuni 06.00. Muudatus puudutab avalikke üritusi, mis toimuvad kas õues või siseruumis, kus klientidele ei ole tagatud statsionaarseid istekohti.

Korralduse § 58 kohaselt on avalik üritus avalikus kohas toimuv ja avalikkusele avatud lõbustusüritus, võistlus, etendus, kaubandusüritus või muu sellesarnane inimeste koos olemine, mis ei ole koosolek. Avalik koosolek on inimeste koos olemine avalikus kohas ühise eesmärgiga kujundada või väljendada oma meelsust.

Avaliku siseruumi mõiste selgitamisel on korralduses nr 282 lähtutud korralduse §-s 54 antud avaliku koha määratlusest. Avalik koht on määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses olev maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk. Korralduse mõttes võivad avalikud siseruumid asuda näiteks teatrites, kinodes, kontserdisaalides jne. Avalikuks siseruumiks on avalikuks kasutamiseks mõeldud ruum, kuhu on võimalik siseneda igal soovijal, sh sõltumata nt eelregistreerimisnõudest, ja kus liigub palju inimesi, kes üksteisega iga päev kokku ei puutu.

Avaliku kohana ei saa käsitada nt lasteaedasiid, lastehoide, haridusasutusi, kuna nendesse ei ole igapähele võimalik n-ö otse tänavalt sisse minna ja seal vabalt liikuda. Küll aga tuleb tähele panna, et kui nt koolimajas toimub laat, mis on kõigile avatud, siis tuleb järgida korralduses esitatud avaliku siseruumi ja ürituse korraldamise reegleid.

Statsionaarsete istekohtadega üritusi puudutav on reguleeritud korralduse punktis 11 ning käesoleva korraldusega neile ettenähtud tingimusi ei muudeta.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 5 täiendatakse korralduse punkti 17 ja nähakse ette, et välistingimustes on lubatud sportimine, treenimine ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimine kuni 500 osalejal. Kehtiva korralduse kohaselt on nimetatud tegevused lubatud ainult siis, kui on tagatud inimeste hajutamine ning tegevuse korraldaja tagab desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt. Muudatusega ühtlustatakse ka välistingimustes sportimine ja treenimine ning spordiürituste läbiviimine teiste korralduses ette nähtud õues toimuvate avalike ürituste ja õues toimuvate spordivõistluste osalejate piirarvuga.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 6 täiendatakse korralduse nr 282 punkti 18 ja nähakse ette lisatingimus, et spordi- ja liikumisürituse korraldaja peab tagama, et osalejad ei viibi ürituse toimimise kohas ajavahemikus kella 22.00 kuni 06.00. Piirangu eesmärk on vähendada isikutevahelisi kontakte ning vältida suuremate hulkade inimeste koosviibimist ja seeläbi viiruse levimist. Kehtiva korralduse kohaselt sisetingimustes toimuvatel spordi- ja liikumisüritustel lõpukellaega määratud ei ole.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine 5. detsembril 2020. a, kuna COVID-19 haiguse levik on laiaulatuslik ning selle tõkestamiseks ette nähtud meetmed tuleb rahvatervise kaitseks ja tervishoiusüsteemi tõrgeteta toimimiseks viivitamata kehtestada.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Taimar Peterkop
Riigisekretär

3. detsember 2020. a